

วารสาร สวพส.

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566

ISSN 2286-8844

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(PUBLIC ORGANIZATION)

Free copy

E-book

www.hrdi.or.th

“งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่องโดยตรงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนทุกคน ดังนั้น ข้าราชการ ผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนให้ถ่องแท้ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันทำ ด้วยความอุทิศสละ เสียสละ และด้วยความสุจริตจริงใจ โดยถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่ งานของแผ่นดินทุกส่วน จักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมกันและสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือยังความเจริญมั่นคงให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป”

พระราโชวาท

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ประจำปี 2560

วันที่ 1 เมษายน 2560

วารสาร สวพส.

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ISSN 2286-8844

ที่ปรึกษา

นายวิรัตน์ ปราบทุกซ์

นางสาวทินรัตน์ พิทักษ์พงศ์เจริญ

บรรณาธิการ

นายพุทธิพัทธ์ พลอยสงศรี

นางปฎิภาณี อะมั่ง

กองบรรณาธิการ

นางสาวทิพย์สุดา ธัญชัย

นางสาวพิชญากานต์ หน่อแก้วมูล

นายอดิเรก ปัญญาลือ

นางสาวจุไรรัตน์ ฝอยถาวร

ดร.สุมาลี เม่นสิน

นางสาววรมณี ภาคสินธ์

จัดทำโดย

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

Highland Research and Development Institute

(Public Organization)

65 หมู่ 1 ถนนสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50200

65 Moo 1 Suthep Road Muang

Chiang Mai 50200

โทรศัพท์ 0 5332 8496-8 โทรสาร 0 5332 8494

Tel : +66 5332 8496-8 Fax : +66 5332 8494

www.hrdi.or.th

www.facebook.com/hrdi.or.th

สารบัญ

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566

สวพส. Update	2
ความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี	16
องค์ความรู้กับการแก้ปัญหาพื้นที่สูง	21
• ใครว่าร้อนแล้ง...จะเลวร้ายที่คลองลาน	21
• น้อยหน้า ไม้ผลทนแล้ง...ไม้ผลทางเลือก	23
ความสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่สูง	25
• ถอดรหัสบ้านแม่วาก จัดการน้ำทำการเกษตรบนพื้นที่สูง	25
เกษตรกรยุคใหม่ ต้นแบบการพัฒนา	27
• นายวระเศ แซ่ตู้	27
• นายสุพจน์ ห้วยซื่อคู่	28
• นายเกาชิง แซ่กง	29
ห้องเรียนในสวน @อุทยานหลวงราชพฤกษ์	30
• โครงการฝึกอบรมการเกษตรตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่	30
ภาพสวย...บนดอยสูง	31
ของดีพื้นที่สูง	32

สวพส. Update

≡ สกสว. ติดตามผลการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงด้วยงานวิจัย

(7-8 ม.ค. 66) นายวิรัตน์ ปราบทุกซ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง พร้อมด้วยหัวหน้าสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ นักวิจัยและนักพัฒนาของ สวพส. ให้การต้อนรับคณะจาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ในการติดตามผลการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงด้วยงานวิจัย ณ สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่ละออ และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ในการนี้ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ได้นำเสนอภาพรวมแนวทางการดำเนินงานวิจัยและงานพัฒนา ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง พร้อมทั้งลงพื้นที่หน่วยวิจัยขุนห้วยแห้ง เพื่อดูกิจกรรมและความเชื่อมโยงการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ที่เน้นวิจัยเพื่อปรับปรุงพันธุ์ให้สามารถปลูกได้ในสภาพที่ราบและอุณหภูมิสูงขึ้น มีต้นทุนโรงเรือนต่ำ โดยให้ปลูกได้ในโรงเรือนปกติ ที่มีคุณภาพและมีเปอร์เซ็นต์เส้นใยสูง นำไปใช้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเพื่อใช้ประโยชน์จากเส้นใยคุณภาพป้อนให้อุตสาหกรรมสิ่งทอ

≡ สวพส. ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตไม้ผลบนพื้นที่สูงจากงานวิจัย เพื่อเพิ่มองค์ความรู้แก่เกษตรกร

โดยภายในงานมีกิจกรรมบรรยายพิเศษ เรื่อง การจัดการศัตรูแบบผสมผสานและการใช้สารชีวภัณฑ์ โดยการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน Integrated Pest Management (IPM) โดย นางสาวธีรนาฏศักดิ์ปรีชากุล นักวิจัย สำนักวิจัย และการบรรยายพิเศษ เรื่อง การปลูกองุ่นไซน์มีสแคทคุณภาพและเทคนิคการผลิตองุ่นพันธุ์ไซน์มีสแคทไร้เมล็ด โดยใช้สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืชให้ถูกต้องและเหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโตของช่อดอกและช่อผลองุ่น และปลูกภายใต้ระบบการปลูกองุ่นแบบโครงการหลวงที่จัดการง่าย ให้ผลผลิตสูง มีคุณภาพ และลดการใช้สารเคมี โดย นางสาวปิ่นชพัฒนาแจ่มเกิด นักวิจัย สำนักวิจัย

≡ ประธานคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ลงพื้นที่ติดตามงานขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง และวาวี (ลุ่มน้ำโขงเหนือ)

(10-11 ม.ค. 66) นายชวลิต ชูขจร ประธานคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง พร้อมด้วยนายชาญวิทย์ อเนกสัมพันธ์ ออนุกรรมการพัฒนา และนายวิรัตน์ ปราบทุกซ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ติดตามงานในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน และหาแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงภายใต้แผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน (2566-2570) โดยความร่วมมือกับ อบต. และหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งได้ร่วมแลกเปลี่ยนและหารือความร่วมมือกับผู้บริหารสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ในการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจสำคัญ คือ กาแฟ และชา

≡ ประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนการดำเนินงานตามแนวทาง Sustainable Development Goals: SDGs สู่อการปฏิบัติ

(24 ม.ค. 66) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. โดย สำนักยุทธศาสตร์และแผน ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนการดำเนินงานตามแนวทาง Sustainable Development Goals: SDGs สู่อการปฏิบัติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างความเข้าใจหลักการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) และโครงการหลวงโมเดล (RPF Model) ซึ่งเป็นต้นแบบ “แนวปฏิบัติที่ดีของการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูง” ที่มีความสอดคล้องกับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (Agenda 2030) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เชื่อมโยงการดำเนินงานตามภารกิจ สวพส. เพื่อสนับสนุนและขยายผลความสำเร็จงานโครงการหลวงภายใต้ธีมงาน “Highland’s SDGs Festival”

โดยภายในงานมีกิจกรรม Workshop world café เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ SDGs ตามมิติการพัฒนาที่ยั่งยืน 5 Ps: 1) People 2) Prosperity 3) Planet 4) Peace 5) Partnership และกิจกรรม WORKSHOP กำหนด SDGs รายพื้นที่ โดยการฝึกปฏิบัติการออกแบบกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่สู่การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงทั้งหมด 44 แห่ง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาศักยภาพให้บุคลากร สวพส. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพการทำงาน และสร้างการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของประเทศไทยและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (United Nation)

≡ “เปลี่ยนป่าข้าวโพด สู่ภูเขาสีเขียว” หมู่บ้านต้นแบบลดหมอกควัน

สวพส. ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานในพื้นที่บ้านปางแดงใน ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและหนี้สินของชาวบ้าน โดยการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแนวทางโครงการหลวง และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำผลงานนวัตกรรมจากงานวิจัยปรับวิธีการปลูกข้าวโพดเหลี่ยมด้วยพืชตระกูลถั่ว และจัดทำแผนที่ดินรายแปลงร่วมกับการปรับระบบเกษตรที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร จากพื้นที่ปลูกข้าวโพด ในปี 2549 จำนวน 907.79 ไร่ รวม 164 แปลง เปลี่ยนเป็นพื้นที่ปลูกพืชทางเลือกใหม่ รวม 816 ไร่ คิดเป็น 89.89% และเหลือพื้นที่ปลูกข้าวโพดเพียง 97.79 ไร่ คิดเป็น 10.11% สร้างผลตอบแทนให้กับเกษตรกรได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2564 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้จากการปรับระบบการปลูกพืชรวม 85.87 ล้านบาท และสามารถปลดหนี้สินนอกระบบทั้งหมดของทุกครัวเรือนได้ในปี 2555 นอกจากนี้

การปรับระบบการเกษตร ทำให้ชุมชนบ้านปางแดงในไม่มีปัญหาการเผา 100% โดยได้รางวัล “ต้นแบบหมู่บ้านปลอดการเผา” จากกรมควบคุมมลพิษ เมื่อปี 2555 ปัจจุบันชุมชนบ้านปางแดงในเป็นแหล่งเรียนรู้การปรับระบบการปลูกพืชที่ยั่งยืน โดยชุมชนมีเกษตรกรผู้นำรวม 15 ราย ที่ช่วยทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงสำคัญร่วมขับเคลื่อนงานพัฒนากับ สวพส. รวมถึงการเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกพืชชนิดต่างๆ สู่เกษตรกรรายอื่นๆ มีแปลงเรียนรู้การปรับระบบการปลูกพืชของเกษตรกร

ทั้งนี้บ้านปางแดงใน ได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทเลื่องลือขยายผล (Participation Expanded) ระดับดีเด่น ประจำปี 2565 ชื่อผลงาน เลื่องลือขยายงาน บ้านปางแดงใน ต้นแบบต่อยอด Towards SDGs

≡ สวพส. พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก สร้างป่า สร้างรายได้ ลดหมอกควัน แก้งคนบนพื้นที่สูง

นายวิรัตน์ ปราบทุกซ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เปิดเผยว่า เพื่อแก้ปัญหาคารขาดแคลนน้ำของชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างเร่งด่วน สวพส. ได้ดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำขนาดเล็กเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งขึ้น ทำให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภค และใช้ในการทำเกษตร มีความมั่นคงทางอาหาร มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ไขปัญหาภัยแล้งของชุมชน ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต เมื่อชุมชนมีน้ำ ย่อมก่อให้เกิดการต่อยอดการพัฒนาได้อย่างมีประโยชน์สูงสุดครบทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมจากชุมชนและหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน และชุมชนในการพัฒนาบริการมีการกระจายการพัฒนาที่ทั่วถึงในพื้นที่ดำเนินงานของ สวพส. และเกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมในแต่ละด้าน ด้านการพัฒนาชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ

พัฒนาแหล่งน้ำ 12,225 ราย 359 ชุมชน ทำให้มีแหล่งน้ำ 523 แห่ง เป็นแหล่งน้ำในการอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ 42 แห่ง และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 481 แห่ง ด้านแรงงานคนบนพื้นที่สูง พัฒนาต่อยอดด้านเศรษฐกิจ ชุมชนมีแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร 481 แห่ง ผู้ได้รับประโยชน์ 12,225 ราย พื้นที่รับประโยชน์ 32,653 ไร่ สร้างรายได้ที่พอเพียง ด้านฟื้นฟูป่า กำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน แบ่งแยกพื้นที่ป่าและที่ทำกิน ป้องกันการบุกรุกป่า 440 ชุมชน อนุรักษ์ พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร 1,104,038 ไร่ มีอัตราการเกิดจุด Hotspot ในพื้นที่น้อยกว่าพื้นที่ที่ไม่ได้รับการพัฒนา คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่าง มั่นคงและยั่งยืน

แม่แะ จัดงานถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง

(10 ก.พ. 2566) พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธาน เปิดงาน “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของโครงการหลวง สู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง แม่แะ ตำบลแม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 10-12 กุมภาพันธ์ 2566

ในวันถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของโครงการหลวง สู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ที่โครงการหลวงจัดขึ้นในครั้ง นี้ จึงเป็นกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเสริมประสบการณ์ เป็นประโยชน์ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ โดยภายในงานได้มีการแสดงผลงาน และตัวอย่างของความสำเร็จในการวิจัยพันธุ์ พืช พืชผักที่ส่งเสริมเกษตรกร และเทคโนโลยีการผลิตพืช อาทิ สตรอว์เบอร์รี พันธุ์พระราชทาน 89 กะหล่ำดอกขาว ไช้คลีฟ เคล ถั่วลิ้นเต้าหวาน แรดิช ปีทрут รูปแบบการทำค้างพักทอง ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การปลูกพืชแบบประณีตภายใต้ โรงเรือน การพัฒนาชีวภัณฑ์และการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่สูง การประยุกต์ใช้ระบบการให้น้ำแบบอัจฉริยะ Smart Farming บนพื้นที่สูง การผลิตวัสดุเพาะกล้า ปุ๋ยไส้เดือน เครื่องเพาะกล้า การปลูกสตรอว์เบอร์รี ในระบบ Smart Farm การแปรรูป ผลิตภัณฑ์พลับ เคพกูสเบอร์รี เป็นต้น โดยศูนย์พัฒนา โครงการหลวงแม่แะ เป็นหนึ่งในพื้นที่สำคัญที่เกษตรกร เป็นตัวอย่างของการพึ่งพาตนเอง องค์ความรู้ และนวัตกรรม จากการวิจัยและพัฒนา ได้ยกยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ ส่งผลไปถึงเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ

≡ ในหลวง เปิดศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง “ชนกาธิเบศรดำริ”

(12 ก.พ. 66) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ นายอำพน กิตติอำพน องคมนตรี นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ประธานกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง คณะกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง คณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ข้าราชการ บุคลากรของมูลนิธิโครงการหลวง ราษฎรชาวไทยภูเขา และประชาชนทั่วไป เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับเสด็จ

ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้งขึ้นบนเนื้อที่ 21 ไร่ 9 ตารางวา เพื่อเป็นสถานที่สำหรับการวิจัยและพัฒนางานบนพื้นที่สูง ทั้งยังจะเป็นศูนย์กลางการวิจัย การบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้งานโครงการหลวงเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เริ่มสร้างปี 2563 แล้วเสร็จปี 2565 พระราชทานนามว่า “ชนกาธิเบศรดำริ” มีความหมายว่า เป็นศูนย์รวมการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง สืบสาน รักษา และต่อยอด ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่จะสร้างประโยชน์ทั้งแก่ประชาชนบนพื้นที่สูง ประชาชนในพื้นที่โดยรอบและประชาชนโดยรวมของประเทศ

≡ สวพส. ร่วมจัดแสดงนิทรรศการงานถ่ายทอดเทคโนโลยี ภาคเหนือตอนบน

(15 ก.พ. 66) นายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นประธานในพิธีเปิดงาน “วันถ่ายทอดเทคโนโลยี การผลิตพืชภาคเหนือตอนบน นวัตกรรมพืชพร้อมใช้ พัฒนาเกษตรกรไทยยั่งยืน” โดย นางอาณดา นิรันตรายกุล ผู้อำนวยการ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ นางสาวอัจฉรา ภาวศุทธิ ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และนางสาวสิรินรัตน์ ผู้ยอติยง หัวหน้ากลุ่มวิชาการและ สนับสนุนงานพัฒนา เป็นตัวแทนของ สวพส. เข้าร่วมเปิดงาน ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 15-16 กุมภาพันธ์ 2566

ภายในบูธนิทรรศการของ สวพส. มีการถ่ายทอดผลงานวิจัย อาทิ กาแฟอะราบิกาสายพันธุ์ใหม่โครงการหลวง สายพันธุ์ RPF-C3 จากแหล่งพันธุ์อ่างขาง และ RPF-C4 จากแหล่งพันธุ์อินทนนท์ เป็นสายพันธุ์กาแฟคาติมอร์ ได้รับการรับรองพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร คุณลักษณะเด่น คือ ทนทานต่อโรคราสนิม ช่วยเกษตรกร เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ผลิตภัณฑ์จากผลงานวิจัย สำหรับใช้ทดแทนสารเคมี การใช้ชีวภัณฑ์/สารชีวภาพ และพีโรโมน สำหรับควบคุมแมลงศัตรูพืชผลจากงานวิจัย ที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง สำหรับเกษตรกร เพื่อลดอันตรายจากการใช้สารเคมี และเพิ่มความ เชื่อมั่นในการบริโภคผลผลิตที่มีคุณภาพ และผลงานวิจัยและพัฒนากัญชง การใช้ประโยชน์จากเส้นใยกัญชงเพื่อผลิตเป็นเครื่องนุ่งห่ม เป็นอาหาร และเวชสำอาง ถือเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ที่มีอนาคต และ ปัจจุบันเกษตรกรยังสามารถปลูก แปรรูป และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ จากกัญชง ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

≡ ขับเคลื่อนงานวิจัยสู่งานพัฒนา ต่อยอดงานโครงการหลวง

(11 ก.พ. 66) นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ และ นางณัฐา โพธารมณ์ กรรมการและประธานคณะอนุกรรมการวิจัย เข้าเยี่ยมชมพื้นที่ ดำเนินงานของ สวพส. ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ห้วยเป้า และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน โดยนางสาวอัจฉรา ภาวศุทธิ ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และนายอดิเรก อินตะพองคำ รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักพัฒนา ได้นำเสนอ ภาพรวมของงานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่ และเข้าเยี่ยมชมพื้นที่ ดำเนินงานในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อยอดสู่การพัฒนา ในพื้นที่ส่งเสริม แปลงปลูกผักอินทรีย์/GAP ในพื้นที่โครงการพัฒนา พื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบ โครงการหลวงปางแดงใน โดยเยี่ยมชมผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ ในการสนับสนุนการพัฒนาอาชีพให้กับเกษตรกรด้านการเกษตรและ ทัศนกรรม

≡ จิตอาสาทำแนวกันไฟป่าภายใต้แนวเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย

(25 ก.พ. 66) สวพส. ร่วมสานพลังทำกิจกรรมจิตอาสาทำแนวกันไฟป่าตามจุดเสี่ยงของ สวพส. และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เพื่อป้องกันไฟป่าและลดปัญหาหมอกควัน โดยบุคลากร สวพส. ได้ร่วมกันทำแนวกันไฟบริเวณรอบ ภายใต้แนวเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย รวมทั้งรณรงค์สร้างจิตสำนึกหยุดพฤติกรรมเผาให้แก่บุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาของการเกิดไฟป่าที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมลพิษทางอากาศที่ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน

จากการที่ สวพส. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรณรงค์ป้องกันไฟป่าเพื่อป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดไฟป่าและหมอกควัน ด้วยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ในปี พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา ไม่พบจุดความร้อน Hotspot ในพื้นที่รอบ สวพส. และอุทยานหลวงราชพฤกษ์

≡ จากไร่เลื่อนลอย สู่อะโวคาโดพันธุ์แฮส (hass) ในไทย

(27 ก.พ. 66) นายวิรัตน์ ปราบทุษฐ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง หรือ สวพส. พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร และบุคลากร เข้าติดตามงานและเยี่ยมชมแปลงปลูกอะโวคาโดสายพันธุ์แฮส ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

นายแปน กาวียั้ง และนายนภา ถุงเงิน เกษตรกรรายแรกๆ ที่ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรแบบดั้งเดิม หันมาเริ่มเรียนรู้และปลูกอะโวคาโดสายพันธุ์แฮส ร่วมกับศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋ง เล่าให้ฟังว่า “ได้ลองปลูกอะโวคาโดพันธุ์แฮส ที่ทางอาจารย์จากโครงการหลวงนำเข้ามาส่งเสริม ได้เรียนรู้ ลองผิดลองถูกมากมาย ล้มลุกคลุกคลานร่วมกับโครงการ จนปัจจุบันประสบผลสำเร็จ จากเดิมปลูกไม่กี่ต้น ปัจจุบันมีอะโวคาโดสายพันธุ์แฮส มากกว่า 5,000 ต้น และสามารถสร้างผลผลิตให้ปีละกว่า 20 ตัน”

ปัจจุบัน สวนอะโวคาโดสายพันธุ์แฮสขนาดใหญ่แห่งนี้ได้ส่งต่อจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูก เมื่อลูกที่มีความรู้ผ่านการเล่าเรียนและศึกษา ทำให้สามารถบริหารจัดการจัดการแปลงอะโวคาโดแห่งนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพิ่มช่องทางการค้าการขาย จากเดิมขายส่งให้มูลนิธิโครงการหลวงอย่างเดียว ปัจจุบันก็สามารถทำการขายในระบบออนไลน์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ทุกวันนี้แปลงอะโวคาโดของนายแปน กาวียั้ง และนายนภา ถุงเงิน กลายเป็นแปลงเรียนรู้เรื่องการปลูกอะโวคาโดสายพันธุ์แฮส และมีผู้คนจากหลากหลายจังหวัดเข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก

≡ “แก้ที่ปาก ได้ที่ป่า” บ้านหนองเขียว

(28 ก.พ. 66) สวพส. พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร และบุคลากร เข้าติดตามงาน และประชุมบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่เกี่ยวกับโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนพื้นที่เฉพาะบ้านหนองเขียว ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ความร่วมมือครั้งนี้เกิดขึ้นระหว่าง สวพส. และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมี นายประเสริฐ จิตต์พลีชีพ รองผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน เข้าร่วมประชุมและร่วมแก้ไขปัญหในพื้นที่บ้านหนองเขียว

จากปัญหาการพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่อง สวพส. ได้เข้าร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่บ้านหนองเขียว ร่วมกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้รูปแบบการปฏิบัติงานแบบโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน เราจึงเริ่มเข้าไปสำรวจพื้นที่เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา ขับเคลื่อนการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาแบบโครงการหลวงมาเป็นโมเดลในการแก้ไข ปัญหาเชิงพื้นที่ของบ้านหนองเขียว เน้นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างรายได้ด้วยอาชีพทางเลือกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำน้อยได้มาก พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สร้างการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร การมีชุมชนที่เข้มแข็ง การป้องกันการพังทลายของหน้าดิน มีการจัดทำ “Master Plan” จุดเน้น “ปรับระบบเกษตรลดการทำไร่หมุนเวียน เพิ่มพื้นที่สีเขียว” ซึ่งจากการประชุมหน่วยงาน และจังหวัดจะร่วมกันพัฒนาโดยใช้ข้อมูลจากแผนที่ดินรายแปลง และ Master Plan นี้ในการขับเคลื่อนพัฒนาบ้านหนองเขียวเพื่อแก้ปากท้อง และความยากจนของชาวบ้าน อีกทั้งจะพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อขยายรูปแบบการพัฒนาสู่ชุมชนอื่นๆ

≡ ชุมชนรักษาป่า ลดก๊าซเรือนกระจกบนพื้นที่สูง

(9 มี.ค. 66) นางสาวเพชรดา อยู่สุข รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ด้านการพัฒนา ให้การต้อนรับผู้แทนจากบริษัท HOYA Corporation นำโดย Mr. Takemi Miyamoto ตำแหน่ง Leader, XR Project และนางสาวสมถวิล จันทราช ที่ปรึกษาโครงการ เข้าเยี่ยมชมพื้นที่ชุมชนบ้านปางมะเกลือ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้บ้านปางมะเกลือได้ขับเคลื่อนกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลรักษาป่า และการลดก๊าซเรือนกระจกบนพื้นที่สูง ผ่านกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) โครงการธนาคารต้นไม้ ส่งผลให้ชุมชนมีการดูแลรักษาต้นไม้ในพื้นที่ป่าชุมชน 982 ไร่ ซึ่งสามารถรวมปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่กักเก็บได้ 29,877 tCO₂eq (ต้นคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า) อย่างไรก็ตามโครงการนี้มุ่งเน้นให้ชุมชนร่วมกิจกรรมลดการปล่อยหรือเพิ่มการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกสาเหตุการเกิดภาวะโลกร้อนเท่านั้น

ผู้แทนจากบริษัท HOYA Corporation ได้แนะนำธุรกิจไม้ในเครือแบ่งเป็น (1) ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เช่น เลนส์แว่นตา คอนแทคเลนส์ เลนส์ตา กล้องเอนโดสโคป และ (2) ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น แผงจอแอลซีดี ดีสก์แก้วสำหรับฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ เลนส์กล้องดิจิทัลและสมาร์ทโฟน ตามด้วยการชี้แจงโครงการ XR และกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility: CSR) โดยเฉพาะการชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมภายในองค์กร เบื้องต้นบริษัท HOYA ประเมินการปล่อยคาร์บอนเครดิตเพื่อนำไปชดเชย ระยะที่ 1 จำนวน 16,000 tCO₂eq และระยะที่ 2 จำนวน 500,000 tCO₂eq ทั้งนี้ การซื้อขายคาร์บอนเครดิตต้องสอดคล้องกับมาตรการขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ซึ่งมีภารกิจขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ด้วยเหตุนี้ที่ประชุมจึงมีมติให้ สวพส. ศึกษารายละเอียดกิจกรรมชดเชยคาร์บอน (Carbon Offsetting Program: T-COP) รวมถึงข้อกำหนดการซื้อขายคาร์บอนเครดิตจาก 2 มาตรฐาน ได้แก่

- มาตรฐานภายในประเทศ ผ่านโครงการ T-VER
- มาตรฐานสากล ผ่านโครงการ T-CERs (Thailand Certified Emission Reduction) ตามแนวทางและกลไกการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตที่เห็นชอบโดยคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

วทส. รุ่น 3 เรียนรู้งานพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง

(9 มี.ค. 66) คณะผู้เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรวิทยาการเกษตรระดับสูง (วทส.) รุ่นที่ 3 นำโดย มูลนิธิเกษตรวิสาหกิจ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนกว่า 120 ท่าน เข้าเรียนรู้งานพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนตามแนวทางการพัฒนารูปแบบโครงการหลวงโมเดล ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่สามารถแก้ปัญหาความยากจน และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงได้ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวงชนกาธิเบศรดำริ และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่

ทั้งนี้ พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ได้ให้เกียรติบรรยาย ในหัวข้อเรื่อง “การดำเนินงานของโครงการหลวง เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน” ซึ่งโครงการหลวงได้น้อมนำแนวทางพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบรมชนกาศิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของคนบนพื้นที่สูง นำร่องการแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง เป็นต้นแบบการดำเนินงานให้แก่รัฐบาล สืบสาน รักษา และต่อยอดมาตลอดระยะเวลา 54 ปี เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

นายวิรัตน์ ปราบทุกซ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ได้เล่าเรื่องงานพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง ที่ สวพส. ทำลงมือทำ โดยต่อยอดจากมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสร้างคนดูแลป่า เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับประเทศ โดย สวพส. ร่วมมือพัฒนาชุมชนกับหน่วยงานบูรณาการกว่า 30 หน่วยงาน และเน้นพัฒนาและขยายองค์ความรู้รูปแบบการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง สู่ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านหลักสูตรนักพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง หรือ นพส. เพื่อให้หน่วยงานและผู้นำชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้กลับไปพัฒนาพื้นที่สูงของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความอยู่ดีมีสุขให้กับคนบนพื้นที่สูง ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

≡ ดอยปุย ต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน สู่นานาชาติ

(10 มี.ค. 66) มหาวิทยาลัยฮอังกง นำคณะนักศึกษาเข้าเรียนรู้ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงดอยปุย จากเดิมชุมชนดอยปุยเป็นพื้นที่ที่ชาวเขาได้ทำการปลูกฝิ่น เพื่อสร้างรายได้หาเลี้ยงครอบครัว ต่อมามูลนิธิโครงการหลวง ได้เข้าพื้นที่และช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนของพี่น้องชาวเขา โดยหาพืชทดแทนการปลูกฝิ่น โดยใช้พืชผัก และไม้ผลเมืองหนาว ที่มีรายได้สูงและเหมาะกับภูมิประเทศเขาสูงของดอยปุย และจัดทำระบบเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เมื่อชาวบ้านมีรายได้ที่พอเพียง ก็ไม่บุกรุกป่า และยังมีเวลาช่วยกันดูแลพื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งต้นน้ำของคนไทยทั่วประเทศ

โดย นายสามารถ เตยะ เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงดอยปุย และนายไพโรทิตย์ ยิ่งยศมงคลแสน เกษตรกรผู้นำ เล่าว่า สวพส. เข้ามาในพื้นที่ดอยปุยเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอด โดยนำเอาองค์ความรู้ของโครงการหลวงมาขยายต่อในพื้นที่ดอยปุย เปลี่ยนจากการปลูกฝิ่น ไร่ไร่เลื่อนลอย เป็นการปลูกพืชและไม้ผลที่มีมูลค่า และใช้พื้นที่น้อย เช่น พืช กล้วย กาแฟ สตรอว์เบอร์รี อะโวคาโด พืชผักเมืองหนาว และไม้ดอก โดยนำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง มาเป็นเครื่องมือในการวางแผนพัฒนา ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้ปัจจุบันบ้านดอยปุยกลายเป็น 1 ในต้นแบบการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

≡ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟอาราบิก้าบนพื้นที่สูงสู่ความยั่งยืน

(15 มี.ค. 66) สวพส. ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี ร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเชียงราย (กรมวิชาการเกษตร) จัดกิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟอาราบิก้า บนพื้นที่สูงสู่ความยั่งยืน โดย นางสาวจรงค์ อิมใจ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 พร้อมด้วย นายสุทัศน์ บุญเป็ง หัวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี ร่วมเปิดงาน ณ ห้องประชุมศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเชียงราย

การจัดกิจกรรมในครั้งนี้เพื่อเป็นการส่งต่อองค์ความรู้จากงานวิจัยของทั้ง 2 หน่วยงาน ไปสู่เกษตรกรโดยมุ่งเป้าบรรเทาเบาบางปัญหาที่เกิดขึ้น กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย

1. การบรรยายให้ความรู้ เรื่อง กาแฟสายพันธุ์ใหม่ เชียงราย 1 และเชียงราย 2
2. ฐานปฏิบัติการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการธาตุอาหารกาแฟ ฐานการทำปุ๋ยหมักและการตรวจวัดธาตุอาหารพืชในดินอย่างง่าย ฐานการตัดแต่งและไม้ร่มเงาในสวนกาแฟ ฐานการผลิตเชื้อราชีวเวาะเรียสูตรใหม่ เพื่อกำจัดมอดเจาะผลกาแฟ และฐานการจัดการน้ำเหลือทิ้งจากกระบวนการแปรรูปกาแฟ

3. การมอบต้นกล้ากาแฟสายพันธุ์ใหม่ เชียงราย 1 และเชียงราย 2 ให้แก่เกษตรกรนำไปเพาะปลูกเพื่อขยายพันธุ์ในพื้นที่ จำนวน 6,000 ต้น และกล้าพันธุ์มะคาเดเมียร์เพื่อปลูกเป็นไม้ร่มเงาในสวนกาแฟ จำนวน 1,000 ต้น

นายสุทัศน์ บุญเป็ง หัวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี กล่าวทิ้งท้ายว่า เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ในครั้งนี้ไปปฏิบัติในแปลงปลูกให้ครบถ้วนทุกขั้นตอนจะนำมาซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐานเกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและสร้างความยั่งยืนให้แก่การผลิตกาแฟอาราบิก้าบนพื้นที่สูงได้

≡ สวพส. ร่วมต้านการทุจริต “ไม่ทำ ไม่ทน และไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ”

(20 มี.ค. 66) นางสาวรินทิพย์ ต่อปัญญาเรือง หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมาย พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กลุ่มงานกฎหมาย ผู้แทนผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เข้าร่วมพิธีเปิดโครงการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมต้านการทุจริตทุกรูปแบบ (MOAC Zero tolerance) จัดโดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ศปท.กษ.) ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 115

นายประยูร อินสกุล ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กล่าวว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนและการดำเนินงานในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการประเมิน ITA และนโยบาย No Gift Policy พร้อมกันนี้เพื่อเป็นการแสดงพลังการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง จึงมีนโยบายให้ทุกหน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ สร้างความโปร่งใส
2. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน เพื่อลดความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการทุจริต เร่งสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงโทษของการกระทำความผิดฐานทุจริต

3. สร้างการรับรู้ การสื่อสารทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน รวมถึงการสื่อสารด้านพัฒนาองค์กรให้เกิดความโปร่งใส และปลอดภัย จุจริตด้วย

นอกจากนี้ ภายในงานยังได้มีการมอบเกียรติบัตรองค์กรคุณธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ให้แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ ระดับคุณธรรม ต้นแบบ จำนวน 7 หน่วยงาน ระดับคุณธรรม จำนวน 6 หน่วย และ ระดับส่งเสริมคุณธรรม จำนวน 8 หน่วยงาน ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนา พื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้รับเกียรติบัตรในระดับ “คุณธรรม”

≡ ลงพื้นที่ขับเคลื่อนงานสู่วิถีเกษตรตามแนวทางโครงการหลวง

(22 มี.ค. 66) นายชวลิต ชูขจร ประธานกรรมการสถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง นำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย และที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา ลงพื้นที่ ตรวจสอบการดำเนินงานพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง แม่จริม และบ้านศรีบุญเรือง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

ทั้งนี้คณะได้เปิดเวทีแลกเปลี่ยนพูดคุยถึงประเด็นปัญหาและ แนวทางแก้ไขของชาวบ้านในพื้นที่ โดยมีตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร รวมถึงผู้นำชุมชน ในการพูดคุยครั้งนี้ และได้เยี่ยมชมแปลงเกษตรตัวอย่าง จำนวน 2 ราย ที่ปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม สู่การทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบโรงเรือนปลูกผักด้วยการนำเทคโนโลยี ระบบ IOT มาร่วมในการดูแลและจัดการระบบเพาะปลูกผักในโรงเรือน

ทั้งนี้คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย และที่ปรึกษาคณะกรรมการได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านการร่วมบูรณาการกับแผนงาน จังหวัดในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนในพื้นที่ และให้ สวพส. เป็นตัวกลางในการสื่อสารเรื่องการใช้ประโยชน์พื้นที่ดิน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตามแนวทางการดำเนินงานตาม มาตรา 19 โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง จังหวัดน่าน กับหน่วยงานป่าไม้ในพื้นที่ทั้งในระดับจังหวัดและภูมิภาค

ต่อมาคณะได้เดินทางไปศึกษาดูงานและเยี่ยมชมผลการดำเนินงานของบ้านศรีบุญเรือง ภายใต้การดำเนินโครงการพัฒนา พื้นที่สูงโครงการหลวงโป่งคำ ตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศชุมชนปลอดขยะ (Zero waste) ก้าวสู่การเป็น ชุมชนต้นแบบเรื่องการบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน โดดเด่น ในเรื่องการบริหารจัดการขยะในชุมชน เพราะมีแผนการจัดการขยะ ที่ชัดเจน จนกระทั่งชุมชนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ เป็นพื้นที่ปลอดขยะภายในปี 2565

≡ สวพส. ดันองค์กรภาครัฐพัฒนาพื้นที่สูง เรียนรู้หลักสูตร นพส.

(20-24 มี.ค. 66) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จัดอบรมหลักสูตร “นักพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง รุ่นที่ 2 หรือ นพส. 2” ณ โรงแรมน่านกรีนเลควิวรีสอร์ท จังหวัดน่าน

นายวิรัตน์ ปราบทุกข์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง กล่าวว่า ภารกิจสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนงานโครงการหลวง ขยายผลสำเร็จของโครงการหลวงไปยังพื้นที่สูงในประเทศ และดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง โดยความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนร่วมมือกับนานาชาติประเทศในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ตามแบบโครงการหลวงอย่างยั่งยืน โดยตลอดการดำเนินงานที่ผ่านมาหลายปี สวพส. มีบทเรียนกระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นองค์ความรู้ ข้อมูล พร้อมทั้งจะถ่ายทอด ถอดบทเรียนออกมา เป็นหลักสูตร “นักพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง”

ปัจจุบัน สวพส. ได้จัดฝึกอบรม หลักสูตร “นักพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวงรุ่นที่ 2 หรือ นพส. 2” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงแบบเฉพาะเจาะจงและแม่นยำ ด้วยข้อมูล องค์ความรู้ที่มีและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยสำนักพัฒนาพื้นที่สูงลงพื้นที่จังหวัดน่าน เพื่อศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในชุมชนแม่จริมที่มีวิธีการลดการเผา ด้วยวิถีเกษตรตามแนวทางโครงการหลวง จนทำให้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม จังหวัดน่าน สามารถคว้ารางวัลเลิศรัฐ สาขาบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม ระดับดี ในปี 2562 และรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทเลื่องลือขยายผล ระดับดีเด่น ในปี 2565 และพื้นที่การดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงป่อเกลือ บ้านห้วยโถน ได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม และประเภทผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ ระดับดีเด่น ในปี 2565 เพื่อถอดบทเรียนการปรับระบบเกษตรด้วยองค์ความรู้ นวัตกรรม และผลงานวิจัย ทั้งด้านการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรบนพื้นที่สูง การพัฒนาอาชีพภายใต้ระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเกษตรมูลค่าสูง รวมทั้งถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง การบริหารจัดการน้ำบนพื้นที่สูง และการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยบทเรียนทั้งหมดเพื่อขยายผลอันเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรของทุกหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการบูรณาการและขับเคลื่อนงานพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับ สวพส.

≡ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการนานาชาติเพื่อถ่ายทอดนวัตกรรมการผลิตคีนัวบนพื้นที่สูง

(29 มี.ค. 66) พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวงเป็นประธานเปิดงาน “The International Workshop on Royal Project Highland Quinoa Production and Knowledge Exchange” การสัมมนาเชิงปฏิบัติการนานาชาติเพื่อถ่ายทอดนวัตกรรมการผลิตคีนัวบนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวง ณ ห้องประชุมอาคารปฏิบัติการ 1 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับการสัมมนาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย อธิบดีกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ อัครราชทูต ณ กรุงเฮลซิงกิ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คณะทำงานอาสาสมัคร หัวหน้าสถานีเกษตรหลวง หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวง นักวิชาการของมูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) รวมถึงผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีนักวิชาการ นักการตลาดในกลุ่มประเทศใกล้เคียง ทั้ง ประเทศไทย เมียนมา ภูฏาน และชิลี เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้

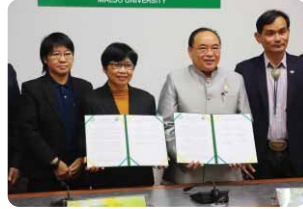
และในวันที่ 30 มีนาคม 2566 มูลนิธิโครงการหลวง โดย สถานีเกษตรหลวงปางดะ ร่วมกับ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. และหน่วยงานสนับสนุนโครงการหลวง จัดกิจกรรมวันถ่ายทอดนวัตกรรมการผลิตคีนัวบนพื้นที่สูง เพื่อเผยแพร่ องค์ความรู้ และนวัตกรรมการผลิตคีนัวของมูลนิธิโครงการหลวง ให้กับเกษตรกรผู้สนใจในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง รวมทั้ง นักวิจัย นักวิชาการ ผู้สนใจทั่วไป ได้แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการวิจัยและพัฒนาคีนัว เพื่อต่อยอดขยาย ช่องทางการตลาด ภายในกิจกรรมมีฐานเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ ฐานการวิจัย และพัฒนาพันธุ์คีนัว ฐานความรู้เทคโนโลยีในระบบการปลูกพืชไร่ แปลงสาธิตระบบการปลูกและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวคีนัว ที่เหมาะสม แปลงสาธิตการปลูกพืชไร่ชนิดต่างๆ อาทิ งาหอม งาดำ ถั่วอะซูกิ ถั่วเหลืองฝักดำ ถั่วแดงหลวง และถั่วเหลือง เป็นต้น รวมทั้ง แนะนำชีวภัณฑ์ และสารปลอดภัยในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชของ มูลนิธิโครงการหลวง ฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากคีนัว ซึ่งได้รับ เกียรติจากเซฟจิตอาสา เซฟภพธร วุฒินันท์ และเซฟพนเกล้า เก่งคุมพล มารังสรรค์เมนูจากคีนัวให้ผู้ร่วมงานได้ทดลองชิม อาทิ เมนู บุเช็ตต้า หมั่นโถทอดครีมชีสคีนัว สลัดมันฝรั่งบด คีนัวสลัดคีนัว อะโวคาโด คีนัวกับสันคอกหมูย่างซอสพะแนง รวมทั้งขนมจีน แกงเขียวหวานปลากลายคีนัว และเมนูของหวาน ได้แก่ คีนัวจักรพรรดิ และสาคุเปียกคีนัว

ความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี

≡ สวพส. จับมือ ม.แม่โจ้ หนุนการพัฒนาปศุสัตว์บนพื้นที่สูง

(19 ม.ค. 66) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ร่วมมือทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน การวิจัย และพัฒนาด้านปศุสัตว์ งานบริการวิชาการ และกิจกรรม อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ให้กับประชาชน ในเขตพื้นที่สูง โดยมีนายวิรัตน์ ปราบทุกข์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง และ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้ รวมถึงคณะผู้บริหารทั้ง 2 หน่วยงาน ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ

≡ จัดประชุมทำแผนปฏิบัติงานแบบบูรณาการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

(7 ก.พ. 66) สวพส. จัดประชุมทำแผนปฏิบัติงานแบบ บูรณาการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ณ ห้องเยาวมาลย์ โรงแรมชาangkitราว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมี นางสาว นุชรินทร์ภักดิ์ ชิระบุญยะ วัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร เป็นผู้แทน ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร เปิดการประชุมพร้อมทั้งดำเนินการ ประชุมตามวาระ โดยมีหน่วยงานบูรณาการเข้าร่วมกว่า 41 หน่วยงาน ทั้งนี้ นางสาวทินรัตน์ พิทักษ์พงศ์เจริญ รองผู้อำนวยการสถาบันฯ ด้านบริหารจัดการ ได้ชี้แจงแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูง อย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) สู่ระดับตำบลในพื้นที่ และ ผลักดันสู่ระบบงบประมาณแบบแผนงานบูรณาการ เพื่อเร่งแก้ปัญหา บนพื้นที่สูง ส่งเสริมให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปรับระบบ เกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมดูแลผืนป่าที่เป็นแหล่งต้นน้ำ ลำธารของประเทศ

จากการประชุมครั้งนี้มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเน้นการ ดำเนินงานร่วมกันกับโครงการต่างๆในพื้นที่ และเน้นเตรียมความพร้อม

ในการขอรับการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำ Water Plan โดยประสานเลขานุการสำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเสนอโครงการในพื้นที่ และสร้างความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันทั้งข้อมูล TPMap และข้อมูล ที่เกี่ยวข้องของ อบจ. เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาพื้นที่สูงต่อไป

≡ MOU อบต.เข็กน้อย ร่วมประสานงานจังหวัดเพชรบูรณ์

(9 ก.พ. 66) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ กับองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย เพื่อพัฒนาและยกระดับการดำเนินงานบนพื้นที่สูงมุ่งสู่ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” แก่ไขความจนแบบพุ่งเป้า สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยได้รับเกียรติจาก นายสุเมธ ธีรนิติ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นประธานในพิธีลงนามในครั้งนี้ ซึ่งจัดขึ้น ณ ศาลากลางจังหวัดเพชรบูรณ์

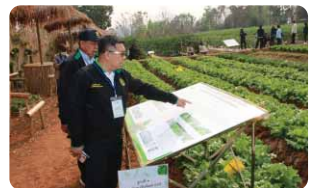
จากการประชุมครั้งนี้มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเน้นการดำเนินงานร่วมกันกับโครงการในพื้นที่และเน้นเตรียมความพร้อมในการขอรับการสนับสนุนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาที่จำเป็นต้องร่วมกันแก้ไข เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ และการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน พร้อมทั้งพัฒนาอาชีพของเกษตรกรบนพื้นที่สูงให้มีรายได้ที่เพียงพอ โดยควบคู่ไปกับการดูแลป่าต้นน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

≡ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรฯ ร่วมหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่สูง

(15-17 ก.พ. 66) สวพส. ให้การต้อนรับคณะจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นำโดย นายครองศักดิ์ สงรักษา รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อร่วมกันหารือแนวทางสร้างความร่วมมือการบูรณาการการทำงานร่วมกัน และการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนตามแนวทางโครงการหลวงของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ พื้นที่ดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงจังหวัดเชียงใหม่

สวพส. ได้นำเสนอรูปแบบการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง โดยใช้รูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืนของโครงการหลวง ดำเนินการพัฒนาเริ่มจากการแบ่งแยกพื้นที่ที่อยู่อาศัย และพื้นที่ทำการเกษตรออกจากพื้นที่ป่า ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานต่างๆ วางแผนการพัฒนาให้ตรงตามปัญหา ความต้องการ และภูมิสังคมของแต่ละชุมชน แก้ไขปัญหาความยากจน ทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ด้วยการเกษตรที่ให้ผลตอบแทนสูง ภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างจำกัดและไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการใช้องค์ความรู้ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการบูรณาการ ร่วมกับหน่วยงานกว่า 33 หน่วยงานในการพัฒนาพื้นที่สูง โดยใช้หลักการพัฒนาแบบโครงการหลวง ขยายองค์ความรู้ไปสู่ 44 พื้นที่ 616 หมู่บ้าน และโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน โดยเน้นการพัฒนาจากฐานราก แก้ไขปัญหาความยากจน การปรับระบบเกษตร ปรับวิธีคิด เปลี่ยนวิธีทำ ส่งเสริมการทำเกษตรที่ใช้พื้นที่น้อย แต่ได้รายได้ที่เพียงพอ จัดทำแผนที่ดินรายแปลงเพื่อแยกพื้นที่ป่าออกจากพื้นที่ทำกิน พื้นที่อยู่อาศัย และใช้เป็นเครื่องมือในการทำแผนพัฒนาร่วมกับหน่วยงานบูรณาการในทุกมิติ โดยยึดหลักความเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ตามรูปแบบโครงการหลวง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จของพื้นที่ต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จได้รับรางวัลเลิศรัฐ และได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้

≡ สวพส. จับมือ ป่าไม้ ขับเคลื่อนพื้นที่ “น่าน” ตามมาตรา 19

(16 ก.พ. 66) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ร่วมกับ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 สาขาแพร่ กรมป่าไม้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานร่วมบูรณาการในพื้นที่จังหวัดน่าน ได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ “แนวทางการดำเนินงานตามมาตรา 19 โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ของหน่วยงานร่วมบูรณาการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ คทช. จังหวัดน่าน” ณ โรงแรมน่านกรีนเลควิวรีสอร์ท ตำบลไชยสถาน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

ในการประชุมครั้งนี้มีการบรรยายพิเศษให้ความรู้เกี่ยวกับ แนวทางดำเนินโครงการร่วมตามมาตรา 19 “โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง” โดย นายประสงค์ วงศ์วนรัตน์ นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ (สจป.3 สาขาแพร่) และการขับเคลื่อนพัฒนาตามแนวทาง คทช. (มติ ครม. วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561) โดย นายมานะ จิตฤทธิ ผู้อำนวยการส่วนจัดการที่ดินป่าไม้ (สจป.3 สาขาแพร่)

จากการประชุมในครั้งนี้ แต่ละหน่วยงานได้เกิดการเชื่อมโยง กำหนดแนวทาง และวางแผนการบูรณาการฐานข้อมูล แผนงาน และการดำเนินงานพัฒนาเชิงพื้นที่ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาตามแผนการดำเนินงาน บูรณาการร่วมกันของหน่วยงานตามแผนแม่บท ภาคีเครือข่าย และชุมชน ในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงทั้ง 11 แห่งในจังหวัดน่าน และจังหวัดแพร่ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งชาติ ให้เป็นไปอย่าง ถูกต้องเหมาะสม ไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมาย โดยมีการจัดการเชิงพื้นที่ภายใต้การจัดทำข้อตกลงร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

≡ จับมือ นิติฯ มช. เล็งเปิดคลินิกให้คำปรึกษากฎหมายบนพื้นที่สูง

(20 มี.ค. 66) วพส. และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมมือทางวิชาการ เพื่อสร้างความร่วมมือในด้านการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านกฎหมาย รวมถึง การให้คำปรึกษาด้านกฎหมายเชิงคลินิก (Clinical Legal Education) และพัฒนาทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมทางสังคม กระบวนการยุติธรรมในรูปแบบต่างๆ ภายใต้กรอบการส่งเสริมหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมอย่างสอดคล้องกับการเจริญเติบโตของสังคมดิจิทัล โดย นางอาณดา นิรันตรายกุล ผู้อำนวยการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ รักษาการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง นางสาวรินทิพย์ ต่อปัญญาเรือง หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมาย พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กลุ่มงานกฎหมาย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัทธมน คงเจริญ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธาสิณี สุภา หัวหน้าศูนย์บริการวิชาการทางกฎหมาย ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การลงนามความร่วมมือในครั้งนี้ เป็นการสร้างความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเรื่องการให้คำปรึกษากฎหมายเชิงคลินิก ซึ่งสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาระบบยุติธรรมได้อย่างยั่งยืน และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการตอบสนองต่อการให้บริการประชาชน โดยเฉพาะประชาชนบนพื้นที่สูง ในพื้นที่การดำเนินงานของ สวพส. ให้เกิดความเข้าใจในด้านกฎหมาย และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

≡ สวพส. ร่วมกับ 12 อปท. ใน จ.น่าน เดินหน้าพัฒนาพื้นที่สูง

(23 มี.ค. 66) สวพส. ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อพัฒนาและยกระดับการดำเนินงานบนพื้นที่สูง ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่ม 3 น่าน จำนวน 12 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลนาไร่หลวง องค์การบริหารส่วนตำบลชนแดน องค์การบริหารส่วนตำบลผาทอง องค์การบริหารส่วนตำบลผาตอ องค์การบริหารส่วนตำบลขุนน่าน องค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเกลือเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลภูคา องค์การบริหารส่วนตำบลพงษ์ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพงษ์ และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่จริม โดยมี นายถุชเพชร เพชรชบุรณิน รองผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ให้เกียรติเป็นประธานเปิดงานพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และมี นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง นายชวลิต ชูขจร ประธานกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง นายสมคิด จันทมฤก รองปลัดกระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และผู้บริหารส่วนราชการจังหวัดน่าน ร่วมเป็นเกียรติในการลงนาม ณ โรงแรมน่านกรีนเลควิว รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

ทั้งนี้การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในครั้งนี้ เป็นความร่วมมือกันในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงในพื้นที่จังหวัดน่านตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ให้ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และด้านโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น โดยการนำองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวงภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้พัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดน่าน รวมถึงการร่วมมือกันสนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณในการพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยการส่งเสริมพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนร่วมกันกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกิน และจัดทำผังชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย

≡ ประชุมคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่ 1

(24 มี.ค. 66) สวพส. จัดประชุมคณะกรรมการอำนวยการ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่ 1/2566 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม 3 ชั้น 3 ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี นายชัชวาลย์ ปัญญา รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้แทนผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เปิดการประชุมพร้อมทั้ง ดำเนินการประชุมตามวาระ โดยมีหน่วยงานบูรณาการเข้าร่วมกว่า 37 หน่วยงาน

นางสาวเพชรดา อยู่สุข รองผู้อำนวยการสถาบันฯ ด้านการพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้กล่าวถึง แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูง อย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) สู่ระดับตำบลในพื้นที่ และ ผลักดันสู่ระบบงบประมาณแบบแผนงานบูรณาการ เพื่อเร่งแก้ปัญหา บนพื้นที่สูง ส่งเสริมให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปรับระบบ เกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมดูแลผืนป่าที่เป็นแหล่งต้นน้ำ ลำธารของประเทศ

ต่อมาได้นำเสนอความก้าวหน้าการขอใช้ประโยชน์พื้นที่ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ กรมป่าไม้ จึงได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง และนำเสนอแผนปฏิบัติการและงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2566 และความก้าวหน้าการดำเนินงานไตรมาส 2 ของโครงการพัฒนาพื้นที่สูง แบบโครงการหลวงในจังหวัดเชียงใหม่

องค์ความรู้กับการแก้ปัญหาพื้นที่สูง

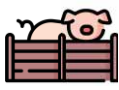
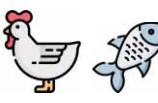

≡ ใครว่าร้อนแล้ง...จะเลวร้ายที่คลองลาน

เขียน/เรียบเรียงเรื่องโดย: กชพร สุวจิตกัญญา และ อภิชาติ เนิื่องนิตย

“ **ลุงโบ วัย 66 ปี เกษตรกรผู้ทำไร่โครงการ พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงคลองลาน ทนแบบการดำรงชีพที่เพียงพอพอเพียง** ”

นายโบ สิงห์คำ เกษตรกรหมู่ที่ 11 บ้านปางมะนาว ตำบลปางมะค่า อำเภอลานสัก จังหวัดกำแพงเพชร ปัจจุบันอาศัยอยู่ร่วมกับภรรยาและหลานชาย ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรรจากกรมป่าไม้ หลังอพยพออกจากอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ในปี พ.ศ. 2529 ประกอบด้วยพื้นที่อยู่อาศัย 1 งาน และพื้นที่การเกษตร 5 ไร่ จากสภาพอากาศที่ร้อน แห้งแล้ง ดินร่วนปนทรายปะปนด้วยหินลูกรังและหินกลมมนขนาดเล็ก เป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อาศัยน้ำฝนในการเกษตร ทำให้ลุงโบและเพื่อนบ้านจำต้องยังชีพด้วยการปลูกมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แต่ผลผลิตที่ได้ไม่สามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพของครัวเรือน หลายครอบครัวจึงอพยพย้ายถิ่นฐาน หรือรับจ้างนอกพื้นที่ เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว แต่ลุงโบกลับคิดต่างมองว่าที่ดินผืนนี้คือบ้าน เป็นทุนที่มีอยู่แล้ว หากออกไปก็ต้องเริ่มต้นใหม่ ถ้ามีความขยัน อดทน และอยู่อย่างพอเพียง ย่อมดำรงชีพได้อย่างไม่ขัดสน ลุงโบจึงยืนหยัดทำการเกษตรในพื้นที่จัดสรร 5 ไร่ และเช่าพื้นที่เพิ่ม 24 ไร่ เพื่อปลูกมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายได้เฉลี่ย 75,000 บาทต่อปี เลี้ยงสุกรไว้จำหน่ายในชุมชน รายได้เฉลี่ย 40,000 บาทต่อปี และลดค่าใช้จ่ายของครัวเรือนด้วยการปลูกข้าวนา เลี้ยงไก่และปลาไว้บริโภค

รายได้จากการเกษตร	
 <p>ปลูกมันสำปะหลัง/ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่จัดสรร 5 ไร่ และนอกโครงการ 24 ไร่ รายได้ 75,000 บาท/ปี</p>	 <p>เลี้ยงสุกรไว้จำหน่าย รายได้ 40,000 บาท/ปี</p>
 <p>เลี้ยงไก่และปลาไว้บริโภค คิดเป็นมูลค่า 6,000 บาท/ปี</p>	 <p>ปลูกข้าวนอกพื้นที่จัดสรรไว้บริโภค คิดเป็นมูลค่า 16,900 บาท/ปี</p>
รายได้นอกจากการเกษตร	
 <p>เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 600 บาท/เดือน หรือ 7,200 บาท/ปี</p>	 <p>บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2 คน 400 บาท/เดือน หรือ 4,800 บาท/ปี</p>

เมื่ออายุมากขึ้น เรี่ยวแรงในการปลูกมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ขนาดใหญ่ให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพเหมือนแต่ก่อนลดลง ทำให้ลุงโบต้องการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ในปี พ.ศ. 2560 ลุงโบได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงคลองลาน ปรับเปลี่ยนจากการปลูกมันสำปะหลังเป็นไม้ผล คือ มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง ในพื้นที่จัดสรร 2 ไร่ จำนวน 220 ต้น และทดสอบเลี้ยงหมูหลุม ในปี พ.ศ. 2561-2566 ลุงโบได้เข้าร่วมการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบเกษตรในพื้นที่เขตร้อนแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ การคัดเลือก ทดสอบพืชและสัตว์ทางเลือกในแปลงของตนเอง

ลุงโปได้เข้าร่วมการทดสอบปลูกน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่อง ซึ่งเป็นไม้ผลทนแล้ง ดูแลรักษาง่าย เจริญเติบโตได้ในดินที่มีสภาพเป็นกรด ในพื้นที่จัดสรร 1 ไร่ จำนวน 100 ต้น มีอัตราการรอดตายของต้นน้อยหน่าอายุ 12 เดือน 93% ความสูงต้นเฉลี่ย 102.72 เซนติเมตร ขนาดเส้นรอบวงเฉลี่ย 6.30 เซนติเมตร ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีของการเจริญเติบโตในระยะแรก โดยคาดว่าจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 3 แต่การเจริญเติบโตของต้นพืชในสภาวะร้อนแล้งเช่นนี้ ต้องเกิดจากความเอาใจใส่และการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด โดยการใส่ปุ๋ยคอกบำรุงดิน การคลุมบริเวณโคนต้นและการปลูกหญ้าแฝก จะช่วยรักษาความชื้นและลดการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้

การทดสอบเลี้ยงสุกรแบบโครงการหลวง เพื่อยกระดับการเลี้ยงสุกรให้ได้มาตรฐาน โดยการนำสุกรลูกผสมสายพันธุ์โครงการหลวงที่รวมลักษณะดีของสุกรสามสายพันธุ์ไว้ (25% เปียตรง, 50% พื้นเมือง, 25% เหมยซาน) มีอัตราการเจริญเติบโตให้ลูกตก เลี้ยงลูกเก่ง มาทดสอบเลี้ยงโดยเปรียบเทียบกับวิธีการเลี้ยงสุกรแบบเดิมที่เลี้ยงบนพื้นซีเมนต์ และการใช้อาหารหมักที่มีส่วนผสมของมันสำปะหลังและหยวกกล้วยร่วมกับสูตรอาหารสำเร็จรูปในอัตราส่วน 50:50 พบว่า สุกรลูกผสมอายุ 4 เดือน มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวัน (ADG) เท่ากับ 0.5 กิโลกรัม สูงกว่าสุกรพันธุ์พื้นเมือง 20% และการใช้อาหารหมักร่วมกับอาหารสำเร็จรูป ช่วยลดต้นทุนค่าอาหารสุกรได้ 36% ในส่วนของคุณภาพซากสุกรลูกผสมมีน้ำหนักรูปร่าง 78% ของน้ำหนักมีชีวิต สูงกว่าสุกรพันธุ์พื้นเมืองที่มีน้ำหนักรูปร่าง 68% และความหนาไขมันสันหลัง 3 จุดของสุกรลูกผสม น้อยกว่าความหนาไขมันสุกรพื้นเมือง 39% ซึ่งลุงโปได้นำปุ๋ยคอกที่ได้จากการเลี้ยงหมูหลุมไปบำรุงดินในแปลงไม้ผล และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมงานวิจัยไปถ่ายทอดให้แก่ลูกหลานและผู้สนใจในชุมชนได้

การวิจัยนี้ไม่เพียงแต่สร้างความรู้ใหม่และรายได้แก่เกษตรกรในอนาคต แต่เป็นการวิจัยที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักพัฒนา และเกษตรกร เพื่อพัฒนาระบบเกษตรในชุมชน เป็นการสร้างต้นแบบของการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ให้ความสำคัญกับความสมดุลของระบบนิเวศ และการใช้วัสดุเกษตรแบบหมุนเวียนภายในฟาร์มเชื่อมโยงกันจนเป็นห่วงโซ่ (Circular Agriculture) อันนำไปสู่การพัฒนา ระบบเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน

“...ใครว่าร้อนแห้ง
จะเลวร้าย
ที่คลองลาน...”

≡ น้อยหน่า ไม้ผลทนแล้ง...ไม้ผลทางเลือก

เขียน/เรียบเรียงเรื่องโดย:

ดร.อัจฉรา กาวศุภร์ นางสาวปัญชพัฒน์ แจ่มเกิด และ นายคมสันต์ อุตมา

น้อยหน่า Custard Apple หรือ Sugar Apple เป็นผลไม้ที่เรารู้จักกันดี ปลูกง่าย เจริญเติบโตได้ดีกับสภาพภูมิอากาศในพื้นที่ของประเทศไทย พันธุ์น้อยหน่าในประเทศไทยแบ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองหรือพันธุ์ฝ้าย (น้อยหน่าฝ้ายเขียว ฝ้ายครีม) และพันธุ์น้อยหน่าหนึบ (น้อยหน่าหนึบเขียว หนึบทอง หนึบครีม) แต่พันธุ์ที่เป็นพันธุ์การค้าหลักคือ พันธุ์เพชรปากช่อง ซึ่งเป็นพันธุ์ลูกผสม มีอายุเก็บเกี่ยว 135-145 วันหลังดอกบาน ผลผลิตมีคุณภาพ ผลโต เนื้อมาก และตลาดมีความต้องการสูง นอกจากนี้ยังมีพันธุ์ใหม่คือ ฝ้ายเขียว เกษตร 2 เป็นพันธุ์ที่โตเร็ว ทนแล้ง ให้ผลผลิตเร็ว (110-120 วันหลังดอกบาน) และบังคับให้ออกดอกติดผลได้ง่าย

น้อยหน่า ไม้ผลสร้างอาชีพ

น้อยหน่าเป็นไม้ผลเขตร้อน มีถิ่นกำเนิดในประเทศแถบอเมริกากลาง ชอบอากาศร้อนแห้ง อากาศไม่หนาวจัด ปริมาณน้ำฝน 800-1,300 มิลลิเมตร/ปี มีแสงแดดจัด และปลูกได้ในพื้นที่ที่มีระดับความสูงไม่เกิน 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง น้อยหน่าจะสามารถให้ผลได้เมื่อมีอายุประมาณ 2-3 ปีขึ้นไป สามารถตัดแต่งเพื่อบังคับให้ผลผลิตออกตามช่วงเวลาที่ต้องการได้ เมื่อแตกกิ่งใหม่จะมีช่อดอกออกมาด้วย ปกติถ้าตัดแต่งกิ่งในเดือนมกราคมจะเก็บเกี่ยวได้ในเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม ถ้าเลื่อนตัดแต่งกิ่งไปเป็นเดือนเมษายนจะเก็บเกี่ยวได้ในเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่ค่อยมีผลไม้อื่น จะทำให้ขายได้ราคาดี น้อยหน่าเป็นพืชทนต่อสภาพแล้ง แต่การมีแหล่งน้ำจะทำให้สามารถผลิตน้อยหน่าได้ตลอดปีและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

น้อยหน่าเป็นพืชที่ทนแล้ง ปลูกในพื้นที่อาศัยน้ำฝนหรือไม่มีแหล่งน้ำได้ เช่น บ้านปางแดงใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนดารอั้ง (ปะหล่อง) ซึ่งเป็นพื้นที่ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน เกษตรกรจะเริ่มตัดแต่งกิ่งและเด็ดใบออกทั้งต้นในช่วงปลายเดือนมีนาคม-ต้นเดือนเมษายน หลังการตัดแต่งกิ่งเมื่อต้นได้รับความชื้นหรือน้ำแล้ว ดอกของน้อยหน่าจะแทงออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-5 ดอก ในบริเวณจุดเดียวกัน หนึ่งต้นจะออกดอก 1,000-1,500 ดอก ดอกจะบานนาน 3-4 วัน การบานของดอกจะบานมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความชื้น หากมีความชื้นสูงดอกจะบานมากและอุณหภูมิต่ำดอกจะบานได้ดีกว่าอุณหภูมิสูง แต่หากไม่ได้รับน้ำหรือฝนไม่ตก ดอกจะร่วงและไม่ติดผล ช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่บ้านปางแดงในจะเก็บเกี่ยวประมาณเดือนกันยายน-ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ตลาดไม่มีผลผลิต จึงเป็นโอกาสทางการตลาดทำให้สามารถจำหน่ายได้ในราคา 40-50 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าฤดูกาลปกติ ทั้งนี้การจัดการต้นน้อยหน่าขึ้นกับบริบทของพื้นที่ สภาพอากาศ ดิน น้ำฝน การตัดแต่งกิ่งที่เร็วหรือช้าเกินไปจะมีผลต่อการให้ผลผลิต ปริมาณและคุณภาพของผลน้อยหน่า น้อยหน่าจึงเป็นไม้ผลทางเลือกที่จะเป็นพืชเศรษฐกิจหลักหรือเสริมรายได้ โดยเฉพาะพื้นที่ขาดน้ำและมีพืชทางเลือกไม่มาก

น้อยหน่า ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว

น้อยหน่าสามารถปรับตัวได้ดีในพื้นที่ความสูงไม่เกิน 1,000 เมตร อุณหภูมิ 10-40 องศาเซลเซียส เจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ทุกสภาพดิน ทั้งดินที่อุดมสมบูรณ์ และดินเลว เช่น ดินร่วนปนทราย และดินร่วนเหนียว แต่ต้องมีการระบายน้ำดี น้ำไม่ท่วมขัง รวมถึงในสภาพแห้งแล้งที่มีน้ำหรือน้ำน้อย ในการปลูกควรเลือกต้นที่สมบูรณ์แข็งแรง หากมีน้ำหรือฝนตกจะช่วยให้ต้นมีโอกาสรอดตายมากขึ้น ในช่วงปีแรกควรมีการพรางแสงช่วยหลังการปลูกจนต้นกล้าเริ่มตั้งตัวได้ นอกจากนี้การปลูกไม้บังลมจะช่วยป้องกันพายุฤดูร้อนให้กับต้นน้อยหน่าได้ โดยเลือกไม้ที่ปรับตัวได้ดีกับพื้นที่ เช่น กระจดินณรงค์ และมะม่วง เป็นต้น น้อยหน่าจึงเป็นไม้ผลทางเลือกโดยเฉพาะในพื้นที่ที่แห้งแล้ง ดินเลว สามารถสร้างอาชีพให้ชุมชนและต่อยอดสร้างรายได้จากการขยายพันธุ์ต้นกล้าจำหน่าย นอกจากนี้ น้อยหน่ายังเป็นไม้ผลยืนต้นที่ช่วยฟื้นฟูป่าและเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับบนดอยสูงได้

ระบุคำสำคัญ หรือ hashtag: น้อยหน่า ไม้ผลทางเลือก พืชทนแล้ง

เอกสารอ้างอิง:

ฉลอมชัย แบบประเสริฐ. 2536. การเลื่อนฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลน้อยหน่าโดยการตัดแต่งกิ่ง. ใน นิทรรศการวิชาการ 50 ปี มก. สสมชาติ เทคโนโลยีและชีวิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. หน้า 31.

เรืองศักดิ์ กมนุกต และกวีร์ วาณิชกุล. สถาบันวิจัยป่าซ่อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมเกียรติ บุตรบำรุง. เทคโนโลยีชาวบ้าน https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_39272.

ความสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่สูง

≡ ถอดรหัสบ้านแม่วาก จัดการน้ำทำการเกษตรบนพื้นที่สูง

ตลอดหลายปีที่ผ่านมา การบริหารจัดการระบบน้ำบนพื้นที่สูง เพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน ถือว่ามีความท้าทายเป็นอย่างมาก จากสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ มุ่งปลูกพืชเชิงเดี่ยว และอาศัยน้ำในช่วงฤดูฝน ทำให้พื้นที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง จนกระทั่งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) นำโครงการเข้าไปช่วยเหลือและสนับสนุนที่เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมนับตั้งแต่ปี 2557

ชุมชนต้นแบบบ้านแม่วาก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีการบริหารจัดการดีเลิศ ที่การันตีด้วยรางวัลเลิศรัฐ ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ถือเป็นชุมชนต้นแบบ ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลแม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรทั้งหมด 327 คน 102 ครัวเรือน เกษตรโดยส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวในช่วงฤดูฝนเป็นหลัก มีพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 1,506.54 ไร่ แต่ประสบปัญหาขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างรุนแรง จนกระทั่งปี 2557 สวพส. โดยโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่ละออ ร่วมกับชุมชนบ้านแม่วาก และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจร ได้จัดทำแผนชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นของชุมชน ทบทวนปัญหา ความต้องการของชุมชน วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ และกำหนดทิศทางการพัฒนาร่วมกัน พบว่า ชุมชนไม่มีแหล่งต้นน้ำของตนเอง ไม่สามารถปลูกพืชทางเลือกอื่นนอกจากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จึงต้องการพัฒนาแหล่งน้ำบนพื้นที่ “สันตอยยาว” ในเนื้อที่กว่า 600 ไร่ ซึ่งชุมชนไม่สามารถจัดการและแก้ไขปัญหาได้เพียงลำพัง

นายวิรัตน์ ปราบทุกซ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) กล่าวว่า ก่อนที่จะเข้าดำเนินการตามความต้องการของชุมชนบ้านแม่วาก มีการถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้ เพื่อวางแผนงานร่วมกับชุมชนในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร วางแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้มีความยั่งยืน พร้อมๆ กับการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นปลูกไม้ผลในระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ที่เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม การจัดทำแผนชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาสำคัญของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งความต้องการของชุมชนที่แท้จริง ประเมินศักยภาพของชุมชน โอกาส ภัยคุกคาม จุดแข็ง จุดอ่อน และข้อจำกัดต่างๆ

รวมทั้ง การจัดทำแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง
ในการสำรวจจัดทำฐานข้อมูลของชุมชน ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกร จัดทำขอบเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ทำกิน (Zoning) กระบวนการเก็บข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านการวางแผนตามความต้องการของชุมชน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านอาชีพเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงขับเคลื่อนการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักวิชาการ โดยใช้เครื่องมือ GPS ให้เกษตรกรเดินรอบแปลงที่ทำกินของตัวเอง และบันทึกข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่และตรวจเช็คความถูกต้อง แบ่งปันการใช้ข้อมูลร่วมกันในชุมชน เกิดเป็นแผนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกรบ้านแม่วากขึ้น ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ชุมชนและหน่วยงานเห็นภาพบริบทชุมชนร่วมกัน เกิดการร่วมวิเคราะห์ และวางแผนในการพัฒนาได้ตรงกับปัญหาที่แท้จริง

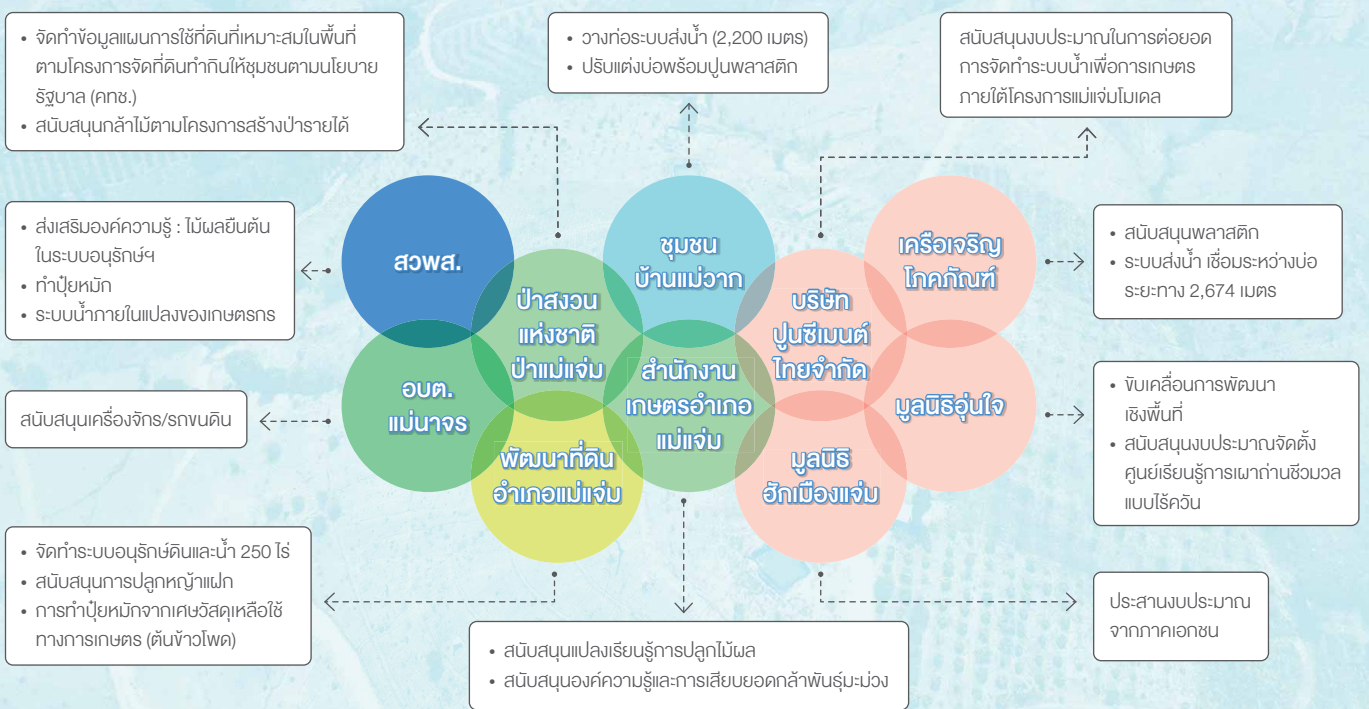

ในขณะเดียวกัน สวพส. ร่วมคิดวิเคราะห์ ร่วมจัดทำแผนบูรณาการ กำหนดเป้าหมาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งพบว่า ชุมชนให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เป็นอันดับที่ 1 ชุมชนจะได้มีน้ำในการผลิตพืชทางเลือกในการทำอาชีพการเกษตรมากขึ้น พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ประกอบด้วย (1) สร้างรายได้รายวัน รายเดือน รายปี (2) ปลูกพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (3) สร้างพื้นที่สีเขียวในแปลงเกษตรและพื้นที่ป่าของชุมชน (4) สร้างป่าสร้างรายได้ (5) ลดปัญหาหมอกควัน

โดย สวพส. สนับสนุนเจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่ งบประมาณในการดำเนินงาน เครื่องมือแผนที่ต่างๆ ที่ใช้ในการวางแผนการพัฒนา และเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ทั้งการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการในพื้นที่แต่ละภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละระยะของการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน

ความสำเร็จของบ้านแม่วาก เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วมดำเนินงานทุกภาคส่วน ผ่านกิจกรรมสำคัญ คือ **การใช้แผนที่ในการวางแผนการพัฒนาร่วมกัน (one map)** ที่ช่วยสร้างความเข้าใจ ร่วมตกลงวางแผนและตัดสินใจ ชุมชนรับทราบข้อมูลที่แท้จริง ทำให้ลดความขัดแย้งเรื่องที่ดินทำกิน **การพัฒนาผู้นำด้านทักษะและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ** ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ของชุมชน **การถอดบทเรียนจากการทำงานที่ผ่านมา** ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานต่างๆ โดยชุมชนแม่วากได้รับการยกย่องว่าเป็น **“หมู่บ้านเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ”** ให้กับชุมชนรอบข้างเข้ามาเรียนรู้

ปัจจุบันชุมชนบ้านแม่วากมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 7 บ่อ ปริมาณน้ำทั้งหมด 3,600 ลูกบาศก์เมตร พื้นที่ได้รับประโยชน์ 624.42 ไร่ เกษตรกรผู้ได้รับประโยชน์ 66 ราย จำนวน 72 แปลง และมีแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ เกิดรูปแบบการดำเนินงานเป็น **“แม่วากโมเดล”** เพื่อดำเนินการต่อยอดการพัฒนาเชิงพื้นที่ ทุกวันนี้บ้านแม่วากเกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวกลายเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลในระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกไผ่ผสมผสาน ไม้ผล ไม้มีค่า กว่า 58 ชนิด เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวของชุมชนและความสมบูรณ์ของพื้นที่ป่า

เกษตรกรยุคใหม่ ต้นแบบการพัฒนา

นายวรเวศ แซ่คู

นายวรเวศ แซ่คู (พี่โต) อายุ 34 ปี ผู้นำเกษตรกรบ้านดอยช้าง โครงการพัฒนาพื้นที่สูง แบบโครงการหลวงวาวี ตำบลแม่สรวย อำเภอวาวี จังหวัดเชียงราย

จากคนที่ต่อต้าน สวพส. และไม่เชื่อว่าการใช้พื้นที่ปลูกน้อยจะได้ผลผลิตที่มาก ซึ่งก่อนหน้านี้ แพนเข้าร่วมกับโครงการฯ วาวี แต่ตัวเองยังมีความคิดที่ว่ามันทำได้จริงหรือ? การปลูกที่ใช้พื้นที่น้อยๆ ซึ่งเทียบกับเมื่อก่อนปลูกพริก มะเขือเทศ กะหล่ำปลี ใช้พื้นที่ 20 ไร่ มีรายได้ 2-3 หมื่นบาทต่อปี ทั้งราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอน ทำให้มีหนี้สินจำนวนมาก และใช้สารเคมีเป็นหลัก ตรวจสอบพืชตกค้าง ในเลือดก็ไม่เคยผ่าน

จึงเริ่มศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตว่า สวพส. คืออะไร? เห็นคลิปเกษตรกรที่เปลี่ยนจากการใช้ สารเคมี ปรับมาเป็นอินทรีย์ ใช้พื้นที่น้อยแต่ได้ผลผลิตมาก ตอนนั้นตัวเองไม่มีความรู้เรื่องการสร้างโรงเรือน จึงไปศึกษาดูทุกที่ และสร้างโรงเรือนโรงแรกขนาด 9 x 27 เมตร เจ้าหน้าที่ สวพส. ก็เข้ามาให้ความรู้ ทำให้มีรายได้ปีแรก 900 บาท เพราะไม่มีความรู้ว่าจะอายุผักเท่าไรที่สามารถตัดได้ ทำให้ผลผลิตเสียหาย จึงลองปลูกอีกรอบ พร้อมกับเข้าหาเจ้าหน้าที่บ่อยกว่าเดิม และไปศึกษาแปลงนายสรรภรณ์ พิมพ์พวง (พี่จิม) จากนั้นมีก็รายได้จาก 7,000 บาท ถึง 20,000 บาท

ปัจจุบันปลูกผักตระกูลสลัด (คะน้า เบปี่ฮ่องเต้ เรดโอ๊ค กรีนโอ๊ค คอส) จำนวน 8 โรงเรือน โรงเรือนขนาด 18 x 30 เมตร รายได้จากผักเฉลี่ยต่อเดือน 4-5 หมื่นบาท มีรายได้จากกาแฟ 200,000 บาทต่อปี มะม่วงพันธุ์มหาชนก รายได้ 10,000 บาทต่อปี

จุดเปลี่ยนที่มากปลูกผักอินทรีย์

1. ปลอดภัยกับสุขภาพและร่างกาย
2. ปลอดภัยต่อผู้บริโภค
3. ลูกสามารถวิ่งเล่น และเก็บกินผักที่ปลูกในแปลงได้
4. ผลผลิตมีราคาที่สูง

ทำให้ตอนนี้มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 5-7 แสนบาท สามารถปลดหนี้สินได้เพราะผัก “ผักคือลมหายใจของผมนะ ต่อชีวิตของผมนะ”

นายสุพจน์ ห้วยซื่อแก้ว

สวัสดีครับ... วันนี้แอดมินจะพาไปทำความรู้จักกับ พี่สุพจน์ ห้วยซื่อแก้ว ผู้นำเกษตรกรอีกหนึ่งท่านของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง ผู้เปลี่ยนวิถีการทำเกษตรแบบดั้งเดิมเป็น **“ปลูกผักอินทรีย์”**

พี่สุพจน์ ห้วยซื่อแก้ว ผู้นำเกษตรกรบ้านป่าคาสุขใจ เล่าให้ฟังว่า เมื่อก่อนปลูกข้าวโพด ถั่วแดง กะหล่ำปลี ยังมีการเผาฟืน เผาไร่ เพื่อช่วยในการทำการเกษตร

แต่ปัจจุบัน ได้เปลี่ยนวิถีมาปลูกผักอินทรีย์ในโรงเรือน โดยปลูกผักจำพวกเบบี๋คอส คะน้าฮ่องกง ผักกาดเขียวปลี ผักชี โดยขายส่งให้กับบริษัท ขายปลีกที่ตลาดเช้าบนดอยแม่สลอง และถนนคนเดินอำเภอแม่จัน

HRDI

จุดเปลี่ยนที่ทำให้พี่สุพจน์เปลี่ยนจากการปลูกพืชแบบดั้งเดิมก็เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ สวพส. ที่อยู่ที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง ชักชวนให้มาปลูกพืชผักในโรงเรือนที่ใช้พื้นที่น้อย แต่ได้ผลผลิตที่มาก โดยได้ไปศึกษาดูงานที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่เฒ่า เรื่องการปลูกผักสลัดในโรงเรือน (ตอนนั้นยังไม่รู้จักผักสลัดเลยว่ามีอะไรบ้าง เจ้าหน้าที่โครงการหลวงบอกตอนไปดูงานว่านี่คือ ผักเบบี๋ฮ่องเต้ ใช้เวลาปลูกแค่ 25 วัน ก็ปลูกได้แล้ว ผมแทบไม่เชื่อ ผักอะไรปลูกแป๊บเดียวก็เก็บขายได้แล้ว

พอกลับมาได้เริ่มสร้างโรงเรือนแบบไม้ไผ่ และทดลองปลูกผักเบบี๋ฮ่องเต้เป็นพืชชนิดแรก ซึ่งใช้เวลาปลูกแค่ 25 วันก็สามารถเก็บผลผลิตได้จริง ต่อมาก็เริ่มปลูกผักเบบี๋คอส เบบี๋ฮ่องเต้ สลัดกันไป ต่อจากนั้นจึงปรับเปลี่ยนโรงเรือนไม้ไผ่มาเป็นโรงเรือนแบบเหล็กเพื่อความคงทนต่อการใช้งาน

โดยช่วงแรกปลูกผักในโรงเรือนในระบบมาตรฐานเกษตรปลอดภัย GAP แต่ปัจจุบันได้หันมาปลูกผักในระบบมาตรฐานอินทรีย์ ซึ่งทำให้ลดต้นทุนจากการใช้สารเคมี และขายได้ราคาที่ดีกว่า เปรียบเทียบสมัยก่อน 1 โรงเรือนได้เงิน 5,000-7,000 บาท พอเปลี่ยนมาเป็นปลูกผักในระบบมาตรฐานอินทรีย์ ได้รายได้โรงเรือนละ 10,000-13,000 บาท

นอกจากนี้ยังทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง เพื่อลดต้นทุน โดยใช้เปลือกกาแฟ เปลือกข้าวโพด ชี้หมู และขี้วัว และยังปลูกไม้ผล เช่น อะโวคาโด ลิ้นจี่ เพื่อสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง และยังเป็น การเพิ่มพื้นที่สีเขียวอีกด้วย

ปัจจุบันพี่สุพจน์มีรายได้กว่า 500,000 บาทต่อปี และเป็นผู้นำเกษตรกรที่คอยเป็นที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ และถ่ายทอดความรู้ส่งต่อไปกับเกษตรกรรายใหม่ๆ ในพื้นที่ ดอยแม่สลองอีกด้วย

นายเกาชิง แซ่กง

“จากพนักงานบริษัทเอกชน สู่เกษตรกร”

วันนี้พาไปรู้จักเกษตรกรผู้นำ อีกหนึ่งท่าน

นายเกาชิง แซ่กง อายุ 42 ปี ผู้นำเกษตรกรบ้านเล่าชีก้วย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ห้วยก้างปลา ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

อดีต จากพนักงานบริษัท ที่มีรายได้ 360,000 บาทต่อปี หักค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ไม่เหลือเงินเก็บ จึงตัดสินใจกลับบ้านมาทำการเกษตร โดยเลือกปลูกผักอินทรีย์ เป็นห่วงสุขภาพ ตอนนั้นคนในหมู่บ้านไม่มีใครปลูก ปลูกแบบไม่ใช้สารเคมี และมีตลาด นอกจากนั้น สวพส. ยังมาช่วยให้ความรู้เรื่องการปลูก การดูแล การใช้ชีวภัณฑ์ ตลอดจนการเก็บเกี่ยวและขอรับรองมาตรฐาน

ปัจจุบัน พี่เกาชิงทำเกษตรแบบผสมผสาน ในพื้นที่ 3 ไร่

- ปลูกผักอินทรีย์ตระกูลสลัด (กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค คอส เบบี้ฮ่องเต้ ผักกาดหอม และคะน้า) จำนวน 5 โรงเรือน
- โรงเรือนเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน 1 โรงเรือน
- เลี้ยงหมูดำสายพันธุ์ตุร็อก แม่พันธุ์ และเพาะพันธุ์ลูกหมูจำหน่าย
- เลี้ยงไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง และปลา

ซึ่งสามารถนำมูลสัตว์ที่ได้จากหมู ไก่ มาทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดต้นทุนในการผลิตผักอินทรีย์

มีรายได้จากผักอินทรีย์ 270,000 บาทต่อปี

มีรายได้จากการจำหน่ายลูกหมู 370,000 บาทต่อปี

HRDI

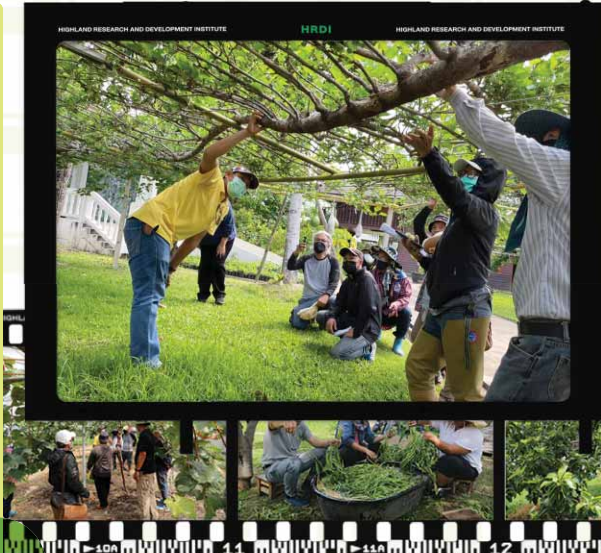

ห้องเรียนในสวน @อุทยานหลวงราชพฤกษ์

≡ โครงการฝึกอบรมเกษตรกรตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ขอเชิญประชาชนผู้สนใจด้านการเกษตร สมัครเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเกษตรกรตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ “การทำเกษตรตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อความยั่งยืน” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อพัฒนาฝึกทักษะวิชาชีพเรียนรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรียนรู้การทำเกษตรประณีตเพื่อให้ได้พืชผัก ไม้ผลที่ปลอดภัยไว้บริโภคและได้นำไปประยุกต์ใช้ต่อบ้าน ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่

๙ จัดฝึกอบรมเดือนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 5 วัน

(วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 09.00-16.00 น.)
ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กันยายน 2566

๙ รับสมัครผู้เข้าอบรมทั้งหมด 5 รุ่น รุ่นละ 10 คน

(เลือกอบรมได้คนละ 1 รุ่นเท่านั้น)

รุ่นที่ 1/2566 จัดอบรมวันที่ 22-26 พฤษภาคม 2566

(เปิดรับสมัครต้นเดือนพฤษภาคม)

รุ่นที่ 2/2566 จัดอบรมวันที่ 19-23 มิถุนายน 2566

(เปิดรับสมัครต้นเดือนมิถุนายน)

รุ่นที่ 3/2566 จัดอบรมวันที่ 17-21 กรกฎาคม 2566

(เปิดรับสมัครต้นเดือนกรกฎาคม)

รุ่นที่ 4/2566 จัดอบรมวันที่ 21-25 สิงหาคม 2566

(เปิดรับสมัครต้นเดือนสิงหาคม)

รุ่นที่ 5/2566 จัดอบรมวันที่ 18-22 กันยายน 2566

(เปิดรับสมัครต้นเดือนกันยายน)

สมัครเข้าร่วมโครงการได้ที่:

<https://forms.gle/ThBsHNwJmHgzyYJy6>

๙ คุณสมบัติผู้สมัคร:

1. ผู้สมัครเข้าร่วมการอบรม จะต้องเป็นผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
2. ผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ จะได้รับการติดต่อแจ้งผลการสมัครทางโทรศัพท์ตามเบอร์ที่แจ้งไว้
3. ในการเข้าร่วมอบรม ควรสวมหมวกกันน็อก/หมวกผ้า และรักษาสุขภาพให้แข็งแรง

๙ ผู้เข้ารับการอบรม จะต้องนำอาหารกลางวัน และขวดน้ำดื่มส่วนตัวมาเอง

๙ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม: โทรศัพท์ 0 5311 4110-2 ต่อ 5207 (ในวันและเวลาราชการ)

ภาพสวย...บนดอยสูง

☰ เกษตรกร กับรอยยิ้มแห่งความสุข

กัญชง...ยิ้มหวาน
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง แม่ะละอ)

กัญชงเหลือทิ้งข้าวโพด สูงล้ำไม่เหลือล้ำ
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง พูพระ)

เกษตรปลอดภัยสู่รอยยิ้มแห่งความสุข
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง วนสถาน)

เกษตรสูงใจ สู่รายได้ที่ยั่งยืน
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ปางยาน)

เงินน้อยๆ ค่อยๆ ปลูก
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ฝ่านเหนือ)

ความสูงบนความพอเพียง
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง วนสถาน)

จุดเริ่มต้นความสำเร็จ ห้วยน้ำใสโมเดล
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง สบเมย)

ดอกเห็ดแก้มแดง
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ห้วยก้างปลา)

ทำไป ยิ้มไป
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง น้ำแม่)

ปีนี้มีได้ ปีหน้าขำมัน
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ฝ่านเหนือ)

พืชทางเลือกครั้งแรก ก็ยิ้มออกแล้ว
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง กลองลาน)

☰ แปลงแห่งความสุข

กระท่อมน้อย คอยแลกเปลี่ยน
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ฝ่านเหนือ)

การเกษตรดีตลอดมา ท้องฟ้าสดใสตลอดไป
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง วนสถาน)

แปลงปรับระบบอนุรักษ์ดินในที่ลาดชัน ด้วยคูรับน้ำขอบเขาใบแปะอะโวกาโด
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ห้วยฮะ)

แปลงพริกหวาน พืชสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร
(โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง น้ำแม่)

แนะนำแอปพลิเคชัน ของดีพื้นที่สูง

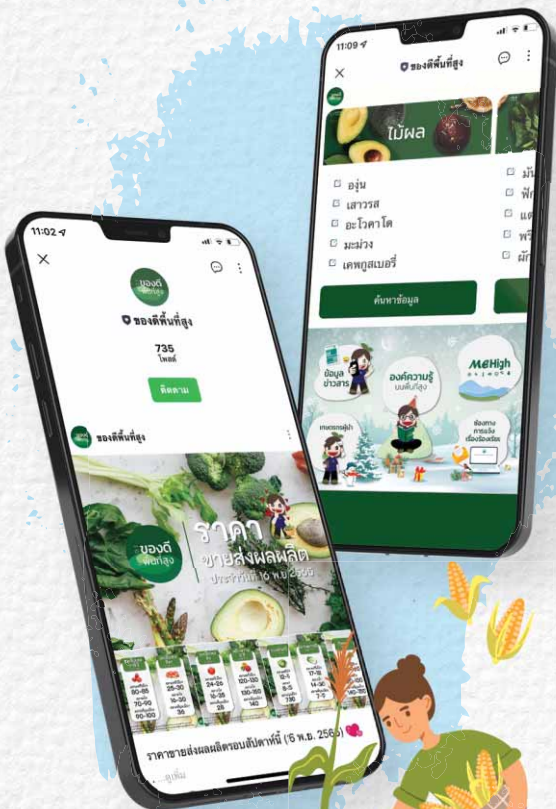
ว่าแต่...
ของดีพื้นที่สูง
มันคืออะไรล่ะ ?

ระบบการให้บริการและถ่ายทอดองค์ความรู้ ผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์

โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับการบริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
องค์ความรู้ของสถาบัน ประกอบด้วยเมนู ดังนี้

- เมนู “องค์ความรู้บนพื้นที่สูง”
- เมนู “MEHigh ภูมิภาคบนพื้นที่สูง”
- เมนู “เกษตรกรผู้นำ”
- เมนู “ข้อมูลข่าวสาร”
- เมนู “ลงทะเบียน”

มาเป็นเพื่อนกันกับ
**ของดี
พื้นที่สูง**
กันเถอะ !!

LINE @hrdi

จะมาเดี่ยว หรือกลุ่ม ก็รับ "สิทธิพิเศษ" ได้ทุกประเภท

บัตรสมาชิกรายปี

ราคาสำหรับ 3 ท่าน
2,000.-

Digital Card

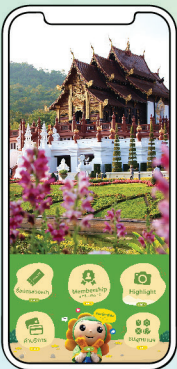
ราคาเพียง
899.-

ราคาเพียง
300.-

บัตรสมาชิกรายปี
ประเภทบุคคล
PERSONAL TYPE

บัตรสมาชิกรายปี
ประเภทกลุ่ม

บัตรสมาชิกรายปี
ออกกำลังกาย
EXERCISE TYPE

รู้จักกับ
บัตรรายปี
ดียังไง?

รับสิทธิพิเศษมากมาย
กับอุทยานหลวงราชพฤกษ์

รับส่วนลด

และสิทธิพิเศษมากมาย

กับร้านค้าชั้นนำและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

สิทธิ์เข้าร่วมกิจกรรม

ก่อนใคร

รวมถึงข่าวสารและประสบการณ์ใหม่ๆที่จะได้รับ

กับความ Exclusive

ที่ได้รับมากกว่า

ทั้งการใช้บริการและส่วนลดต่างๆภายใน

ใช้งานได้ถึง 2 แบบ

Digital และ Manual

เลือกใช้ได้ทั้งแบบที่เป็นคุณ

สมัครกับเราเลย

ส่งดีๆ รอคุณอยู่

อุทยานหลวง
ราชพฤกษ์

可全年观赏 OPEN DAILY

สัมผัส 365 วัน ความงดงาม

พระราชวังพฤกษา แหล่งล้ำค่าแห่งการเรียนรู้ Fascinating Flora, an oasis of learning

กุหลาบกว่า 220 สายพันธุ์

อุโมงค์ดอกไม้

กล้วยไม้หลากสายพันธุ์

ทุ่งดอกไม้

สวรรค์แห่งพรรณไม้ร่มรื่น